

La Juganera

El joc i el conte com a eines de transformació social | Desembre 2018

Jugar sense límits

La recent Associació per al Joc Lliure promou que nens i nenes juguin sense regles, de manera oberta i des de la seva pròpia mirada

Jesús Rodríguez | @albertmartnez

El Nadal ja és aquí i, tant sí com no, arriba acompanyat de tot allò que té a veure amb les criatures i el joc. Tant és així que les grans fabricants de joguines inverteixen el gruix del seu pressupost publicitari anual en esports que ens bombardegen per televisió o a través del telèfon mòbil durant els àpats nadalencs. Sobre la taula, per sort, hi tenim altres propostes d'aprenentatge per a les més menudes. El 28 de maig de 2018 es va presentar l'Associació per al Joc Lliure, una iniciativa que "reuneix fabricants, artesans, comerciants i persones en general que treballen plegades per afavorir el joc obert i lliure". A cavall de la primavera i l'estiu van detallar el projecte en el marc dels festivals Ludivers (Girona) i Lleida Juga, establint com a principal objectiu "compartir i donar a conèixer materials, estils i activitats lúdiques que permeten al públic familiar, grans i petits, gaudir i créixer dins d'un concepte de joc sense regles, obert i des de la mirada de l'infant".

Josep Maria Figueras, president de l'entitat, detalla que el joc lliure "pot ser a través d'un objecte o no; també pot ser una interacció entre persones, entre nens; el simple fet d'amagar-se darrere d'una cortina també pot ser un joc; un toll d'aigua enmig del camí –aquí la interacció seria el reflex de la imatge del nen o la nena amb l'aigua, l'acció de saltar i esquitxar". Figueras desmunta amb aquests exemples el mantra que jugar va lligat sempre a un fet consumista, a la compra d'una joguina. En el cas que els objectes entrin en joc, tant si es tracta de productes comercials com si no, matisa: "El que busquem és que l'objecte sigui el més neutre possible, que no determini de quina manera s'hi ha d'interactuar. Per tant, una caixa de cartró sense cap informació, de color marró, pot ser un objecte de joc molt vàlid perquè el nen l'interpreti com una casa, com un vaixell o com un túnel per passar-hi a través".

"A mi em sona a pecat mortal que uns pares puguin renyar una criatura per saltar en un toll d'aigua", s'exclama, alhora que enumera objectes que poden esdevenir elements de joc: troncs, pedres, petxines, fulles d'arbre, fruits, aranyons, boletes. La filosofia d'aquesta manera de jugar és que el joc no determini de quina manera s'ha de jugar. Es poden construir minims on ells i elles s'imaginin i decideixen què serà allò, i la majoria són elements que es troben a la natura. També "hi ha els elements que fabriquem, però sempre amb aquestes premisses al cap". I afegeix: "Nosaltres entenem el joc lliure dins d'una dinàmica de pedagogia en la qual els pares acompanyen els fills, no que els deixin abandonats".

Un exemple paradigmàtic de la joguina poc educativa són les nines Barbie, "que porta tots els seus elements: com ha d'anar vestida, com s'ha de perfumar". També hi ha exemples de joguines, com les de l'empresa Lego, que en un inici tenien una base de construcció amb peces molt senzilles, però que han acabat evolucionant fins a la construcció d'un falcó mil·lenari de la Guerra de les Galàxies. "Un cop fet és allò i no es pot personalitzar i, per tant, minva la capacitat de crear, obliga a seguir

unes instruccions per fer aquell model". En relació amb les joguines bèl·liques, no s'hi oposen frontalment perquè "la violència existeix a la humanitat", però descarten objectes com les espases làser amb llumetes i proposen que en els moments en què els infants vulguin jugar a lluita, un pal tret d'un jardí pot ser una espasa, però el mateix bastó pot acabar sent una peça d'una cabana.

PRESENTS AL TERRITORI I ALS MITJANS

L'Associació per al Joc Lliure ha celebrat diferents reunions territorials arreu de Catalunya i ha fixat la seva seu social a Vic. La seva activitat pública és cada cop major i en els últims mesos ha estat present a les fires del joc a Lleida i Girona, així com al festival Dau, organitzat per l'Institut de Cultura de Barcelona. Alhora està aconseguint una important presència als mitjans de comunicació.

A partir d'ara, es plantegen com a repte la difusió de literatura relacionada amb el joc lliure, partint de la feina feta per activistes d'arreu d'Europa i del món. Així mateix, volen crear una mena de Consell d'Infants a diferents ciutats o pobles, una àgora on els nens i les nenes "expressin el que volen, com volen jugar, quines necessitats tenen". L'entitat, que vol "rescatar la mirada curiosa innata de l'infant", està oberta a tothom qui tingui interès a fomentar aquest tipus de joc. "Som una associació cultural sense ànim de lucre destinada a particulars i famílies, però també estem oberts a mestres, perquè les joguines tenen una funció pedagògica important", conclou Figueras.

Un web renovat per potenciar el joc i la joguina en català

Redacció Directa | @La_Directa

Plataforma per la Llengua actualitza per a webs i dispositius mòbils un cercador que inclou dades de 1.767 joguines i 197 fabricants que incorporen la llengua catalana

El web www.jocsijoguines.cat va néixer el novembre de 2012 amb l'objectiu de potenciar el joc i la joguina en català, però recentment ha estat renovada per a facilitar-ne la navegació amb dispositius mòbils. És una de les línies de treball prioritàries de la Plataforma per la Llengua, una organització no governamental creada l'any 1993 que promou la llengua catalana com a eina de cohesió social. En aquests sis anys de reivindicació en el món dels jocs i les joguines han aconseguit incrementar del 6% al 8% la presència del català en el sector, una xifra que encara consideren "escassa". "Aquest web continua sent molt necessari per a poder fomentar la presència de la nostra llengua en l'àmbit del joc i el lleure i sensibilitzar la població sobre la situació discriminatòria que pateixen els nens i nenes catalans", expliquen en un comunicat.

L'eina més potent del web és un cercador que navega per una base de dades amb 197 fabricants lingüísticament responsables i 1.767 productes que incorporen el català, i on es poden fer les cerques per franges d'edat recomanades. A més a més, també s'hi troben totes les informacions relacionades amb el Concurs Tisner de Creació de Jocs de Català (bases, inscripcions, projectes presentats i guanyadors i resums de les edicions anteriors) i de la quinzena edició de la Festa pel Joc i el Lleure en Català, celebrada el 18 de novembre al

passeig de Lluís Companys de Barcelona (foto) i on van assistir unes 5.000 persones.

Al portal també s'hi detallen els cinc eixos de la campanya "En català, jugues?". Conscienciar les empreses; demanar a l'administració una legislació especial per a promoure el català en l'àmbit dels jocs, joguines i videojocs; convidar la població a tenir en compte la llengua a l'hora de comprar regals; conscienciar els comerços perquè demanin als proveïdors més productes en català i promocionar i donar a conèixer al conjunt de la població l'oferta existent.

"El codi de consum diu que les dades obligatòries han d'estar en català, cosa que no fan la majoria de fabricants, i en això l'administració s'ha de posar les piles", recorda Isabel Romano, responsable de l'àmbit de jocs i joguines de la Plataforma per la Llengua. I afegeix: "Però és la feina de totes. Hem de fer arribar la petició de la versió catalana dels jocs quan anem a les botigues; si fem això, arribarà als fabricants".

El Pájaro, jocs de carrer

Des de la companyia d'instal·lacions infantils i familiars El Pájarojocs, han creat col·leccions de jocs de gran format i tallers que ofereixen diversió i entreteniment a tota la família i per a totes les edats. El projecte, que va començar amb "innocència i amor", segueix avui en dia amb la mateixa intensitat. Asseguren que el reconeixement dels últims anys els "ha seguit alimentant aquesta energia i aquestes ganes d'explorar diferents materials i dinàmiques de joc des de l'observació i la renovació constant de la mirada cap a la família, i les sinergies que es generen en la comunicació entre els seus membres". Diversió, cooperació, exploració, respecte, observació i molts altres són valors que apliquen tant a l'hora de dissenyar i crear els materials com a l'hora de comparir-los amb tothom.

TALL DE FUSTA: CREATIVITAT EN FAMÍLIA

Tall de fusta és una instal·lació-taller interactiva i creativa. És un espai de creació en família dirigit a públic de totes les edats, a partir de cinc anys. Consta de bancs de treball de diferents mides, panells amb eines i tot el material necessari per a experimentar i sensibilitzar-se amb l'ofici de fuster. Mitjançant la construcció lliure de diferents elements segons les inquietuds de les participants, de manera individual o col·lectiva, anem endinsant-nos en l'apassionant món de la fusta i la creativitat. Alex Rigol, impulsor de la companyia, recalca: "Una de les coses que més m'emociona d'aquesta instal·lació és veure com petits i grans s'ho passen d'allò més bé i gaudeixen d'una estona compartida".

SONARIUM, EL VIATGE DELS SENTITS

Sonarium és un espai de descoberta –a través d'una instal·lació sonora infantil– i d'experimentació sensorial –on el llenguatge el percebem a través dels sentits. Han creat un espai de joc per a nens i nenes de 0 a 4 anys on el so és el protagonista. Per fer-ho, s'han ajudat d'instruments musicals afinats, que han instal·lat en diferents estructures, de manera que permeten als infants acostar-s'hi d'una manera fàcil i natural. Aquest material sonor també va acompanyat de plafons sensorials, a través de textures, transvasaments, portes misterioses i molt més.

Per a més informació:
Àlex Rigol, productor de joguines i instal·lacions
www.elpajarojocs.com
Tel. 607 113 120

Bufallums

www.bufallums.com
C. dels Forns Ibèrics, 7. Tona
Tel. 938 871 398 / 687 036 771

f @ B **Bufallums Titelles i ninots**

Bufallums® és un petit taller artesà de titelles i ninots de paper maixé. Les nostres peces, construïdes una a una, s'engloben dins d'una artesanía sostenible, elaborada amb papers i cartons reciclats. Per a nosaltres, reutilitzar aquest material constitueix una manera de fomentar el respecte envers el nostre medi ambient. Fem titelles de dit i de mà, amb les capses de contes i cançons inspirades en la cultura popular. És una excel·lent joguina i un bon recurs perquè les persones adultes interaccionin amb els infants.

Conte La Rinxols d'Or

Quatre titelles de dit. Inclou la capsa de cartró per a poder guardar els titelles i el conte escrit per a poder explicar la història. Ideal per a famílies rondallaires i nenes i nens amants dels contes populars!
Preu: 37 € (IVA inclòs)

En Patufet

Titella de mà Patufet. Inclou la capsa de cartró per a poder guardar el titella i el text de la cançó. Ideal per a famílies rondallaires i nenes i nens amants de les cançons més populars! Preu: 25 € (IVA inclòs)

Tell Fusta

C. Fàtima, 14
Torroella de Montgrí
Tel. 665 819 282

f @ **@tellfusta**

Tell Fusta neix l'any 2015 sota el guiatge d'en Carles i la Jordina. En Carles és fuster i ebenista de professió i la Jordina, joguinaire. Totes les joguines i estructures estan fetes artesanalment al seu taller a Torroella de Montgrí. A més de crear joguines i estructures, Tell Fusta ofereix un espai de joc lliure orientat a infants de 0 a 3 anys. És la nostra manera de fomentar a places, escoles i parcs un joc de qualitat.

Joc de tampons

Joc presentat en caixa de fusta, amb 13 peces amb forma de figura geomètrica. Amb el joc oferim un ABC i diferents dibuixos creats amb els tampons, que permeten dibuixar des d'un ànec fins a un coet. Preu: 35,95 €

Joc d'ous

Conjunt de 6 trencaclosques en forma d'ou. El jugador ha de combinar dos elements mitjançant l'observació i associant-los amb els diferents talls. Serveix per practicar les habilitats psicomotrius més bàsiques. Preu: 46,85 €

Trifàssica

Cadira evolutiva 3 en 1. Perfecta com a primera cadira, primera taula i com a tamboret per als adults. Donarà seguretat al nadó per assegurar-se i l'acompanyarà en el seu creixement. Preu: 68,50 €

ELOU Cork

www.trigonos.cat
trigonos@trigonos.cat
Tel. 607 21 71 73

f @ **@trigonoscat**

ELOU Cork dissenya i produeix joguines de suro. El suro és un material que ens ofereix la natura amb característiques ecològiques i de sostenibilitat úniques i amb propietats físiques que el fan especial, com la lleugeresa, l'elasticitat, la impermeabilitat, l'aïllament, la inèrcia, l'adherència i la durabilitat. En coherència amb la resta de materials amb finalitats educatives que ofereix Trigonos, trobaràs un gran ventall d'aquestes joguines a www.trigonos.cat.

Elou Bubbles

Les bombolles de suro fomenten la paciència, combinant també l'orientació espacial i l'equilibri. A més, ajuden l'infant a concentrar-se i l'inciten a col·locar les bombolles en desequilibri aparent. Preu: 24,95 €

Espai Nats

www.espainats.com
info@espainats.com
Cooperativa Espai Nats
C. Ferran Puig, 35. Barcelona

f @ **@EspaiNats**

Espai Nats és un lloc de trobada de famílies per a compartir criances, sentir un espai de cures i créixer plegades en la vivència de la maternitat, entenent-la de manera holística i integral per acompanyar tothom en les seves necessitats, neguits i interessos particulars i posar-los en comú. Aquesta filosofia la desenvolupem per mitjà de l'espai de joc lliure i de qualitat i els cursos, tallers i xerrades adreçats a les famílies per fer criatures o sense. També hi ha la possibilitat de treure l'espai al carrer per gaudir del barri i del joc en família.

Espai de joc

Espai de joc on l'infant pot fomentar la llibertat de moviment per explorar i experimentar la seva independència. Els nostres jocs i joguines són de materials nobles com la fusta i les teles orgàniques. El nostre espai és càlid, acollidor i pensat perquè l'infant pugui moure-s'hi sense necessitar l'ajuda d'una persona adulta. Preu: 36 € (abonament de 12 dies de joc)

Tallers, cursos i xerrades

Fem tallers, cursos i xerrades tant per a la infància com per a les famílies: xerrades de desenvolupament emocional, salut o foment de valors mitjançant el joc; tallers d'estimulació sensorial, d'art o experimentació de les textures, i cursos de ioga prenatal i postpart, psicomotricitat o anglès per a famílies. Preu en funció de l'activitat.

Celebracions

Oferim el nostre espai com un lloc alternatiu a la celebració de festes infantils convencionals (sovint sense personalitat, poc adaptats i sense esperit pedagògic). Al nostre espai, l'ambient i els jocs donen caliu i la possibilitat de fer la festa que somies. Preus des de 110 fins a 150 €.

Elou Shapes 18

Aquestes formes geomètriques simples fomenten la motricitat de l'infant. Hi ha 18 peces de suro repartides en 9 formes, amb què es reconeixen diferències i similituds i se'n fan mil i una combinacions. Preu: 49,95 €

Elou Hedgehog

L'eriçó fomenta la coordinació mà-ull i la motricitat quan l'infant enfonsa els taps de suro amb el martell suaument a l'esquena semiesfèrica de l'animal. A partir dels 18 mesos. Preu: 29,95 €

Nan Casteller

www.elnantoys.com
Reus

f @ **@elnanasteller**

El Nan Casteller és un joc únic que permet fer construccions amb abraçades, tal com fan els castellers. El poder d'un joc creatiu, lliure i compartit. Però és molt més, és un món de joguines ecològiques, sense gènere, duradores i segures. Utilitzem fusta de faig sostenible amb certificat FSC, pintures amb base d'aigua i sense tints. Ens importa, i molt, generar un impacte positiu en la societat; per això produïm 100% a Catalunya i en centres d'inclusió social. Més novetats i lots de Nadal al nostre web. #elnanasteller.

El Nan Casteller. L'original

Un nou joc. Una antiga tradició. Construeix castells com els de veritat. Un joc únic que es construeix amb abraçades, encaixant els nans i enfilant-los, amb cura i equilibri. Descobreix: els castellers del Barça!
Preu: 25,95 €

NOVETAT. El diari del Tió

Un diari d'activitats per a apuntar tots els records d'aquesta tradició tan màgica! Hi podreu desar on dorm, què menja, quins regals ha cagat, etc. Inclou: el diari del Tió, un Nan Casteller i un full d'adhesius de Nadal.
Preu: 11,95 € cada titella

El Nan Casteller. House

Grans construccions per a petits arquitectes! Un set complet compost per tres tipus de peces de diferents formes i materials que permeten infinites composicions. Promou la percepció espacial, el pensament lliure i el joc simbòlic.
Preu: 37,95 €

La caseta de l'arbre SCCL

www.lacasetadelarbre.es
C. Peixateries Velles, 1
(cantonada amb Fossar Vell)
43201 Reus

f @ @lacasetadelarbre

La caseta de l'arbre SCCL és una cooperativa de treball associat, actualment amb dues sòcies treballadores. Tenim una botiga de productes ecològics per a famílies, on oferim, també, tallers i xerrades sobre la criança dels fills, creant un ambient proper amb la clientela, sinèrgies i complicitats. Volem ser un punt de trobada i aprenentatge on pugui expressar-se sense judicis i les famílies puguin fer tribu. Tenim el valor afegit de promoure un estil de vida ecològic i conscienciació ambiental.

L'oca de les emocions

Joc ideal per a estrènyer llaços entre els jugadors. Amb un taulell, un dau i unes fitxes avançarem cap a la Gran Oca expressant les emocions que ens anem trobant en el camí. Preu: 24,50 €

Boles misterioses

Set de 6 boles mirall que semblen iguals però cadascuna fa un soroll diferent quan se sacseja o xoca. Els infants es veuen reflectits en el mirall i això els fascina. Preu: 42 €

Pedres de fusta "teniques"

Dotze pedres de fusta "teniques" tallades de manera irregular, fetes a mà. Material sense instruccions per deixar fer a l'infant. Ideal per a construir petits mons. Preu: 47,50 €

La CANÍBAL

La Caníbal

www.lacanibal.net
C. Nàpols, 314. 08025 Barcelona
Tel. 930 087 605

f @ @LlibreriaLacanibal

Som una llibreria, una cooperativa de treball associat sense ànim de lucre que vol contribuir a la transformació radical: un horitzó anticapitalista, (trans)feminista i descolonitzat. Els llibres són per a nosaltres eines de transformació social, motiu per trobar-nos i intercanviar coneixements: sobre les formes de governança, els cossos, els afectes... Us convidem a descobrir els nostres fons i a proposar-ne d'altres, i oferim el nostre espai com a lloc de trobada i articulació de projectes.

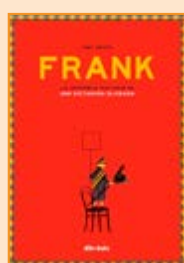
Herstóricas pioneras

(Autores del còmic)
Amb aquest joc de 60 cartes podrem començar a conèixer des de la infància i de forma lúdica i divertida algunes de les dones que van obrir el camí en molts dels àmbits que els havien estat vetats. Preu: 15 €

Los cuentos del erizo y otros cuentos de las mujeres del Sáhara

(Malas Compañías)
Compilació de 31 contes tradicionals recollits als campaments de refugiades de Tinduf que transmeten la cultura i la identitat d'un poble assetjat. Part dels ingressos van destinats al poble saharauí. Preu: 22,50 €

FRANK. La increïble història d'una dictadura oblidada

(Dibuks)
Premi Llibreter 2018, aquest conte, meravellosament il·lustrat per Ximo Abadía, ens permet explicar el que fou la dictadura franquista als més petits i introduir-los amb sensibilitat en la nostra memòria històrica. Preu: 16 €

Enrosca

www.happy03.com
www.enrosca.com
08760 Martorell

Enrosca és un petit taller de joguines artesanes i espais amb fusta per a exterior i interior. Les joguines són de creació pròpia o inspirades en línies pedagògiques actuals. Fem espais de fusta per a exteriors a mida, amb dissenys i propostes adaptades a cada necessitat, seguint les normatives de seguretat i la funcionalitat. Joguines i espais fets amb cap, cor i mans.

Caixa de gomes

Fa cinc anys que la vam inventar i, sense cap dubte, és la nostra joguina més sol·licitada. Pensada per als primers jocs d'exploració, on la pinça amb els dits fa la feina principal. Els agrada i s'entretenen posant i traient objectes? Doncs és la joguina ideal! Preu: 20 €

Rat i Oli

Són dos ratolins juganers, plens de ganes d'acompanyar-te allà on vagis. Volen ser els teus amics inseparables en les aventures dels racons de la teva imaginació. Gairebé 9 centímetres plens d'alegria i tendresa. Els podràs personalitzar amb robes, adhesius, pintura, etc. Fes el teu ratolí superheroï o superheroïna! El teu personatge favorit! Fets amb fusta de faig. Preu: 14 €

Caixa de ninus pack/3 natural

La nostra proposta de joc lliure més sol·licitada per als amants de la fusta. Sense colors, al natural. Sis *ninus* diferents dels que trobem habitualment en el mercat, 12 fitxes de 5,5 x 1 cm i 6 gobelets. Preu: 30 €

LACIUTAT INVISIBLE.COOP

La ciutat invisible

www.invisible.coop
C. Riego, 35, baixos
08014 Barcelona

f @ @ciutatinvisible

És un projecte cooperatiu i autogestionari que té com a objectiu la construcció d'alternatives laborals al treball assalariat i precari que ens imposa el sistema econòmic capitalista. La nostra activitat està dirigida a crear i difondre continguts crítics que impulsin processos de transformació sociopolítica i ho fem en dues direccions: a través de la potenciació i construcció de xarxes d'intercooperació vinculades a l'ESS i mitjançant l'extensió de pràctiques polítiques autoorganitzades i autònomes de reapropiació de la política en l'àmbit local.

Petits contes negres per als fills dels blancs

Males Herbes publica el seu primer llibre infantil i ho fa amb títol polèmic i contes plens de màgia, animals i indrets llunyans. A través seu ens acostem a altres imaginàries i històries que no tenen cabuda a Occident. Preu: 18,90 €

Escolto el món

Un àlbum il·lustrat meravellós i preciós, amb colors molt vius i il·lustracions molt cuidades, que ens endinsa en el món dels sons, la comunicació i el nostre creixement. Tot un univers de sons! Preu: 20 €

Al Regne del Banquet

Un regne on les noies no volen ser princeses i on un drac es menja la reialesa, però no a les pàgines ni lacais. Un conte amb un final que sembla típic però que acaba sorprendent i que no necessita cap príncep per salvar la situació. Preu: 15 €

jugaia

Jugaia

www.jugaia.com
Dimecres i dissabtes de desembre,
de 10 h a 13.30 h i de 15.30 h a 20 h
C. Cabrera, 12. Sant Quirze del Vallès

f @ @jugaiaishop

Jugaia és una botiga en línia de joguines respectuoses amb el desenvolupament natural dels infants. Hi trobareu joguines creatives, no dirigides i originals fetes amb materials naturals. Algunes de les nostres especialitats són: jocs cooperatius o per descobrir les emocions, taules de llum, materials Montessori, elements de joc no estructurats per a nadons... A més, ens encanta que ens contacteu si voleu assessorament. Podeu fer-ho per telèfon al 935 156 041 o per correu electrònic a hola@jugaia.com.

Gran castell modular de fusta

Vint-i-dues peces de fusta per a construir un castell al teu gust: 4 torres, 6 parets, 2 arcs d'entrada, portes, 2 bancs i fins i tot un pou. Una joguina artesana de les que duren tota una vida! Preu: 90 €

Els guardians de la Pachamama

Un joc cooperatiu i amb consciència! Treballant en equip, haurem de superar una sèrie de proves. Si les superem, aturarem el deteriorament de la terra i li tornarem la vitalitat. De 7 a 12 anys. Preu: 21 €

Varetes magnètiques i cercles translúcids

Dues varetes magicomagnètiques que atreuen objectes. Prova-ho amb els 100 cercles translúcids de vora metàl·lica inclosos en el conjunt. Un joc que fascina els nens a partir de 3 anys! Preu: 11,50 €

Llibreria Sendak

www.llibrieriasendak.cat
C. Còrsega, 461. Barcelona

f @ @LlibreriaSendak

Som una llibreria de proximitat especialitzada en literatura infantil i juvenil. Oferim un fons especialitzat, divers, respectuós amb el lector i de qualitat, tot apostant per l'àlbum il·lustrat i els clàssics. També disposem d'una selecció de jocs i joguines que estimulen la capacitat dels nens i nenes d'inventar i compartir tota mena d'històries. A més, organitzem periòdicament activitats per a grans i petits: contacontes, tallers, trobades amb autors i editors, etc.

El que tu vulguis

Ellen Duthie i Daniela Martagón (Wonder Ponder)
Aquest és un dels títols de la sèrie Wonder Ponder de filosofia visual per a infants. Es tracta d'un llibre-joc que convida a jugar i a reflexionar sobre la llibertat. Què és ser lliure? Per què volem ser lliures? És possible ser feliç sense ser lliure? Preu: 17,95 €

El món és casa meua

Maïa Brami i Karine Daisay (Zahori Books)
Aquest llibre és un viatge al voltant del món vist pels nens i nenes. Cada infant explica la seva vida quotidiana: casa seva, l'escola, la seva família, els seus plats preferits, les festes tradicionals... Una oportunitat per a descobrir altres cultures i maneres de viure. Preu: 19,95 €

Fantasia

Bruno Munari (Gustavo Gili)
Amb la generositat i la vocació pedagògica que sempre el va caracteritzar, Bruno Munari revela en aquest assaig alguns dels secrets de la creativitat. Per exemple, com potenciar –en lloc de coartar– la creativitat infantil o com fomentar l'elasticitat del pensament. Preu: 22,90 €

/Victor Serri

Andrea Abarca, especialista en desenvolupament infantil primerenc

“La criatura s’hi juga la vida”

Marta Molas | @martathegoodone

Nines, teles i colors inunden l’apartament de l’Hospitalet de Llobregat on, assegudes al sofà, analitzem una de les principals corrents d’educació en edat primerenca: Pikler. D’origen colombià, Abarca és deixeble de tot un referent mundial en aprenentatge infantil, Myrtha Chockler, i la màxima exponent a casa nostra en aquesta reconeguda disciplina infantil.

Pikler. Què és?

És el cognom d’una pediatra austrohongaresa que va forjar tot un sistema de criança i salut a Budapest. Fou la creadora de la teoria de la llibertat del moviment.

I què diu aquesta teoria?

Es basa en una investigació longitudinal en diversos anys feta amb més de 4.000 bebès amb la qual es comprovà que l’espècie humana compta amb un dispositiu genètic que ens permet desenvolupar els nostres desplaçaments de manera autònoma. En la primera infància, dels zero als tres anys, no necessitem intervenció adulta directa per a seure, caminar o posar-nos dempeus. Si proveïm seguretat afectiva i un espai adequat, cada bebè pot desenvolupar el seu itinerari psicomotor. I si volem promoure un joc de qualitat, necessitem aquesta base de moviment.

Quins beneficis aporta seguir la teoria del moviment lliure?

Durant el temps que s’és bebè, construïm la nostra subjectivitat i les experiències i els plaers que ens condicionaran la resta de la nostra vida. Per exemple, el sentit de la prudència. Ho aprenem quan baixem d’una alçada, aprenem a cuidar-nos, a autoregular els moviments. I aquestes experiències marquen. Val la pena pensar: per què no proveïm moments de plaer i autoconsciència des dels primers moments de vida? Fem les criatures protagonistes de la seva vida, que prenguin les seves pròpies decisions. Un petitó que l’han assegut i no s’ha assegut pot desenvolupar una cifosi a la columna vertebral perquè els seus músculs abdominals no estan preparats per a la postura sedent. I el que sembla molt motor també és psíquic.

Seguint aquesta teoria, quins jocs proposeu per a cada etapa?

Jo no proposo jocs. Cada bebè i nen dirà a què vol jugar. Nosaltres oferim un espai i materials pertinents adequats a l’etapa madurativa, i una sèrie d’accions per als adults basades en el respecte profund. Per exemple, no toquem un infant sense avisar-lo que el tocarem. Ho anticipem tot, perquè els petits se sentin respectats com a persones. No els posem un sonall a la mà, sinó que els l’aproximem per si volen agafar-lo.

Més enllà del joc, el que proposeu és una actitud vital? Són cures infantils de qualitat. Aquesta és una de les aportacions d’Emmi Pikler. Revisem com els prenem en braços,

com els alimentem, com els acompanyem en el son, en el canvi de bolquer o al bany. Aquestes accions tenen una importància cabdal en el desenvolupament humà, encara que estigui subestimat. Treure la caca a un bebè sembla que no signifiqui res, però significa molt; estem tocant la seva intimitat. En aquests moments transmetem seguretat afectiva. És molt diferent netejar els mocs del nas raspant que si ho fem anticipant-ho i amb amor.

I el joc què hi té a veure?

El joc és part de la raça humana. És com respirar. Ana Tardos, filla de Pikler, ho resumeix: “El bebè no juga, viu”. Cada moment de joc és la vida mateixa d’una criatura. Myrtha Chockler ho resumeix d’una altra manera: “Què s’hi juga el nen quan juga?”. S’hi juga la vida, l’aprenentatge del món, la seva transformació. Hi ha més de cent maneres de manipular un objecte en el primer any de vida. Tot és tan estimulante... Per això estem en contra de la sobreestimulació primerenca. El bebè necessita comprendre el món per comprendre’s i transformar-se a ell mateix. És una estructura dialèctica. Rodar, obrir, escampar, col·leccionar, classificar, llepar, agitar... Accions que ens acompanyaran tota la vida. En medicina, un índex de patologia és que els nens no juguin. Però el joc, si no és lliure, no és joc. El joc és una activitat autoinduída. Mares i pares juguen de manera espontània amb els seus fills. I una altra cosa és el vincle institucional: les mestres i terapeutes acompanyem al joc infantil, que és molt diferent de jugar amb ells, perquè llavors passem a ser les protagonistes i aquesta no és la idea.

Què hem de fer mares i pares per acompanyar aquest joc que proposeu?

Seguretat afectiva davant de tot. Cap nen que no senti aquesta seguretat podrà jugar en pau. I hem de facilitar la seguretat física: tancar endolls, treure objectes perillosos, oferir superfícies netes i sòlides. Que puguin jugar lliures i segurs.

Quines joguines són adequades?

Les menys estructurades possible. Els principis són que promoguin l’autonomia, la seguretat, la llibertat i el respecte. Quan un objecte no es pot manejar de manera autònoma, no és un objecte pertinent. Si que podem oferir objectes en la zona de desenvolupament pròxim. Taps, mocadors, galledes, pilotetes. Elements amb els quals, més tard, construiran. Noemí Beneito parla d’objectes alienants, com els de Fisher Price. Tots els que condueixen a accions estereotipades: per exemple, joguines amb sorolls i llums. Si pitjant un botó, sona un gos i una vaca, els bebès no entenen absolutament res. Quin sentit té donar sons irrealistes? Objectes obstaculitzants n’hi ha milers al mercat. Ara que venen festes, seria molt pertinent fer un llistat d’objectes pertinents. La idea, i cito Ana Tardos, és que els nens juguin amb joguines i no les joguines juguin amb els nens.

Directa

La DIRECTA és un mitjà de comunicació en català d’actualitat, investigació, debat i anàlisi. Amb vocació de contribuir a la transformació social, vol exercir la funció de denunciar els abusos i les injustícies i potenciar les alternatives. Gràcies a l’existència d’una xarxa de nuclis territorials i col·laboradores que s’ha anat teixint des de 2006, el mitjà arriba a més de 2.700 subscriptores que donen suport al projecte

Suplement editat per:

La Directa SCCL

www.directa.cat

directa@directa.cat

661 493 117 - 935 270 982

C. Riego, 37, baixos

08014 Barceloba

Coordinació:

Paula Rodríguez

Edició:

Jesús Rodríguez

Correcció:

Èlia Oliván

Maquetació:

Lola Fernández

Il·lustració:

Felipe de San Pedro

Enviat a rotativa

l’11 de desembre de 2018

4.000 exemplars